

แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม 7*

GUIDELINES ON APARIHANIYA-DHAMMA 7-BASED DEVELOPMENT OF LOCAL POLITICIANS

พระขวัญแก้ว กิตติโสภโณ (ชัยภูมิ)¹ และ สุขพัฒน์ อนนท์จารย์²

PhraKhwankaew Kittisopano (Chaiyaphum)¹ and Assoc.Prof.Dr.Sukkaphat Anonjam²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

¹⁻²Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus, Thailand

Corresponding Author's Email: Khwankaew.cha@student.mbu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาหลักอภิธานิยธรรม 7 ในพระพุทธศาสนา 2) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาโดยใช้หลักอภิธานิยธรรม ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณคือบุคลากรในเทศบาลเมืองเลย 297 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นนักการเมืองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 29 คน เป็นเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามและสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักอภิธานิยธรรม 7 ได้แก่ การประชุมสม่าเสมอ ความพร้อมเพรียง ความเคารพกฎ การรับฟังความคิดเห็น การให้เกียรติสตรี การรักษาวินัยธรรม และการคุ้มครองสิ่งที่ยุติธรรม 2) ปัญหาที่พบคือ การประชุมที่ยืดเยื้อ ความไม่พร้อมเพรียง การออกข้อบัญญัติที่ยุติยาก และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ยังจำกัด ระดับความต้องการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{x}) = 3.53, S.D.=0.21 โดยด้านที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือความพร้อมเพรียงในการประชุม และน้อยที่สุดคือการให้เกียรติและคุ้มครองสตรี 3) แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม ทั้ง 7 ด้าน คือ การจัดประชุมอย่างสม่าเสมอ กำหนดวาระประชุมที่ชัดเจน ปฏิบัติตามกฎหมาย เคารพความคิดเห็นของประชาชนและผู้อาวุโส ยึดหลักความเสมอภาค สนับสนุนวินัยธรรมท้องถิ่น อนุรักษ์โบราณสถาน และส่งเสริมกิจกรรมทางพุทธศาสนา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและการน้อมนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ: การพัฒนา, หลักอภิธานิยธรรม 7, นักการเมืองท้องถิ่น

* Received 30 May 2025; Revised 14 June 2025; Accepted 15 June 2025

Abstract

This research aimed to: 1) study the Seven Principles of Non-decline Aparihaniya-Dhamma 7 in Buddhism, 2) examine the current conditions, problems, and needs regarding the development of local politicians in Loei Municipality, and 3) propose development guidelines based on the principles of Aparihaniya-Dhamma 7. A mixed-methods approach was employed. The quantitative sample consisted of 297 municipal personnel, while the qualitative data were collected from 29 key informants, including local politicians and stakeholders. Data were gathered using questionnaires and interviews, and analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and descriptive analysis.

The research findings revealed that: 1) The Seven Principles of Aparihaniya-Dhamma 7 include regular meetings, unity in meetings, adherence to rules and regulations, listening to opinions and respecting elders, honoring and protecting women, preserving cultural traditions, and safeguarding rightful values. 2) Identified problems included prolonged meetings, lack of coordination, legal and procedural challenges in enacting municipal regulations, and limited public participation due to inaccessible channels. The overall level of development needs was moderate (\bar{x}) = 3.53, S.D. = 0.21. The highest development need was improving meeting coordination, while the lowest was honoring and protecting women. And 3) Development guidelines for local politicians based on the seven principles involve organizing regular and well-structured meetings, adhering to legal frameworks, respecting public and senior opinions, promoting equality, supporting local culture, conserving historical sites, and encouraging Buddhist activities. Emphasis is placed on public participation and applying Dhamma principles in daily life.

Keywords: Development, Aparihaniya-dharma 7, Local Politicians

บทนำ

การบริหารงานภาครัฐในศตวรรษที่ 21 เผชิญกับความท้าทายที่หลากหลาย ทั้งในด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลให้ความคาดหวังของประชาชนต่อภาครัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง นักการเมืองท้องถิ่นในฐานะตัวแทนของประชาชนจึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และยั่งยืน การพัฒนาท้องถิ่นในปัจจุบันมิใช่เพียงการจัดสรรงบประมาณหรือวางนโยบายเท่านั้น แต่ยังต้องอาศัยภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งเดิมการบริหารท้องถิ่นอยู่ภายใต้การรวมศูนย์จากส่วนกลาง แต่ภายหลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ได้มีการกระจายอำนาจอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นในระดับต่าง ๆ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542, มาตรา 4) องค์กรเหล่านี้จึงมีความอิสระในการตัดสินใจด้านการบริหาร การเงิน และนโยบายสาธารณะ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาและตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 การปกครองท้องถิ่นได้รับความสำคัญมากขึ้น โดยมีเป้าหมายให้ใกล้ชิดประชาชน สามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาตามความต้องการของชุมชนได้อย่างอิสระ ส่งผลให้นักการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย หากมีคุณธรรม ความรู้เท่าทันต่อความต้องการของประชาชน และยึดหลักประชาธิปไตย (เรวัตร์ชาติวีริษย์ 2554, หน้า 98) จะสามารถพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักการเมืองท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้ง ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาตำบล นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล คณะผู้บริหารงานท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น (พระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562) ซึ่งเป็นผู้แทนที่มีอำนาจหน้าที่ตอบสนองและพัฒนาชุมชน หากมีศักยภาพและเจตนาธรรมที่ดี จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาอย่างรวดเร็วและยั่งยืนต่อชีวิตประชาชนในพื้นที่

เทศบาลเมืองเลยเป็นหนึ่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขถึงฉบับที่ 14 พ.ศ.2562 ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ให้บริการสาธารณะ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นของเทศบาลเมืองเลยมีบทบาทสำคัญในการ รับฟัง และขับเคลื่อนการบริหารให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและเป้าหมายขององค์กร ในปัจจุบันเทศบาลเมืองเลยเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ สังคม และการท่องเที่ยว ทำให้มีนักท่องเที่ยวและการลงทุนเพิ่มขึ้น (เว็บไซต์เทศบาลเมืองเลย, ออนไลน์) แม้งานวิจัยหลายชิ้นจะกล่าวถึงการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมในระดับองค์กร

แต่ยังขาดการศึกษาเชิงลึกที่มุ่งเน้นพฤติกรรมและการพัฒนาศักยภาพของนักการเมืองท้องถิ่น เฉพาะในพื้นที่ ซึ่งมีบริบทเฉพาะแตกต่างกัน เช่น เทศบาลเมืองเลย ซึ่งเป็นศูนย์กลางด้าน เศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของจังหวัดเลย กำลังเผชิญกับการขยายตัวของเมืองและความ ซับซ้อนของปัญหาในระดับชุมชน การพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่นี้จึงต้องมีแนวทางที่ เหมาะสมกับบริบท และสามารถส่งเสริมคุณธรรมควบคู่กับการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

สำหรับหลักการบริหารนิยธรรม 7 เป็นธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อ ความเจริญฝ่ายเดียว สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2548, หน้า 211) มี 7 ประการคือ 1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ 2. พรีอัมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม และทำกิจกรรมร่วมกัน 3. ไม่บัญญัติ หรือล้มเลิกข้อบัญญัติต่าง ๆ 4. ให้ความ เคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่ 5. ไม่ข่มเหงสตรี เป็นการให้เกียรติและคุ้มครองสตรี 6. เคารพบูชาสักการะเจดีย์ 7. ให้การอารักขาพระภิกษุสงฆ์หรือผู้ทรงศีล เป็นหลักธรรมที่ เหมาะสำหรับนักปกครองและผู้บริหารบ้านเมือง ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นให้ มีทั้งร่างกาย สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม เนื่องจากนักการเมืองท้องถิ่นเป็นตัวแทนของ ประชาชนในการขับเคลื่อนองค์กรและสร้างความผาสุกในชุมชน หากยึดหลักธรรมนี้ในการ ทำงานจะนำมาซึ่งความสามัคคี ความเคารพซึ่งกันและกัน และส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพ ชีวิตที่ดีขึ้น

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาแนวทางการใช้หลักการบริหารนิยธรรมในการพัฒนา นักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลย เพื่อสร้างแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ โดยเน้น การเสริมสร้างคุณธรรมควบคู่กับทักษะการบริหาร และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ เข้มแข็ง และตอบสนอง ต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักการบริหารนิยธรรมในพระพุทธศาสนา
2. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเขต เทศบาลเมืองเลย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนักการเมืองท้องถิ่นเขตเทศบาลเมืองเลยตาม หลักการบริหารนิยธรรม 7

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิง คุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความ ต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น เขตเทศบาลเมืองเลยและเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิง

ลึกเพื่อหาแนวทางพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 แสดงขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ข้าราชการการเมือง		พนักงานราชการ		ลูกจ้างประจำ		พนักงานจ้าง	
ขนาดประชากร	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	ขนาดประชากร	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	ขนาดประชากร	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	ขนาดประชากร	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
23	23	97	97	8	8	300	169
รวม 297 คน							

ใช้วิธีการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ ข้าราชการการเมือง จำนวน 23 คน พนักงานราชการ จำนวน 97 คน ลูกจ้างประจำ จำนวน 8 คน ในการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเฉพาะในส่วน of พนักงานจ้าง จำนวน 169 คน เนื่องจากมีจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน ใช้สูตรของเครซีและมอร์แกน, 1970 อ้างถึงใน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 หน้า 43)

1.2 กลุ่มเป้าหมายวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง แบ่งเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม จำนวน 17 คน ดังนี้ 1) ข้าราชการการเมือง จำนวน 4 คน 2) พนักงานราชการ จำนวน 4 คน 3) ลูกจ้างประจำ จำนวน 5 คน 4) พนักงานจ้าง จำนวน 8 คน

ระยะที่ 2 สัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรมแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม จำนวน 12 รูป/คน โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

1) เป็นพระสงฆ์ที่มีตำแหน่งทางการปกครองระดับเจ้าคณะตำบลขึ้นไปจำนวน 3 รูป

2) เป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยที่เชี่ยวชาญในด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 3 คน และเชี่ยวชาญในด้านพระพุทธศาสนา 3 คน

3) เป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยกำหนดเป็น 2 วิธี คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

2.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด และแบบเลือกตอบเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ข้อเสนอแนะในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม

2.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม และการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews) ใช้สัมภาษณ์กลุ่มประชากรเป้าหมาย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

3.1 แบบสอบถาม

1) ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เสนอต่อนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองเลย และปลัดเทศบาลเมืองเลย เพื่อแจ้งขออนุญาตลงพื้นที่เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 คนภายในเทศบาลเมืองเลย

2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยขอความร่วมมือกับบุคคลกรในเทศบาลเมืองเลย ตอบแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google Form

3) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามออนไลน์ที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 297 ฉบับ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

3.2 แบบสัมภาษณ์

1) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาจากเอกสาร การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และเอกสาร รายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับหลักอภิธานิยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น และแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม

2) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความหมาย โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ด้วยการกำหนดค่าคะแนน 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 103-105) และทำการแยกประเด็นคำตอบให้เป็นหมวดหมู่แล้วอธิบายเป็นความเรียง

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์เนื้อหาของประเด็นที่สัมภาษณ์เชิงลึกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เรียบเรียงประเด็นที่สำคัญจากการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วประมวลผลตามกรอบความคิดการวิจัยที่กำหนดไว้ และนำเสนอในรูปแบบเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาหลักอภิธานิยธรรม 7 ในพระพุทธศาสนา

หลักอภิธานิยธรรม 7 ปรากฏในมหาปรินิพพานสูตร เป็นพระสูตรที่กล่าวถึงความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อม ซึ่งหลักอภิธานิยธรรมมีการอธิบายไว้ในพระสูตรต่างๆไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งงานวิจัยนี้ จะหยิบยกมา 2 ประเภทหลักๆ เรียกว่า ภิกขุอภิธานิยธรรม (สำหรับภิกษุ) และ ราชอภิธานิยธรรม (สำหรับฆราวาส) ดังนี้ 1. หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ (หมั่นประชุมกันเป็นประจำ) 2. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิก 3. ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ อันขัดต่อหลักการเดิม ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ ตามหลักการเดิม ถือปฏิบัติมั่นตามวัชชีธรรม หลักการ ตามที่วางไว้เดิม (ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ) 4. สักการะเคารพนับถือบูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย เห็นถ้อยคำของท่าน ว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง(เคารพนับถือผู้ใหญ่) 5. บรรดากุลสตรีกุลกุมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรือฉุดคร่าขึ้นใจ (ไม่ลู่แก่อำนาจ) 6. เคารพสักการะบูชาเจดีย์ ปุชนิยสถานและปุชนิยวัตถุ ตลอดถึงอนุสาวรีย์ต่างๆทั้งหลาย ทั้งภายในและภายนอก ไม่ปล่อยให้ธรรมิกพลีที่เคยให้เคยทำแก่เจดีย์เหล่านั้นเสื่อมทรมานไป (ให้ความเคารพนับถือบูชาและบำรุงรักษาพุทธสถาน) 7. ให้ความอารักขา คุ่มครอง ป้องกันโดยชอบธรรมในพระอรหันต์ทั้งหลายเป็นอย่างดี ด้วยความหวังว่า พระอรหันต์ทั้งหลายที่ยังไม่มา พึงมาสู่แคว้นและที่มาแล้วพึงอยู่เป็นสุข (การจัดการอารักขา บำรุง คุ่มครอง โดยธรรมแก่พระสงฆ์)

2. สภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นเขตเทศบาลเมืองเลย

สรุปข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับสภาพปัญหาของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม 7

1) ด้านหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย การประชุมอย่างสม่ำเสมอช่วยให้เกิดการวางแผน และประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังมีปัญหาเรื่องการบริหารเวลา การอภิปรายนอก ประเด็น และการเปลี่ยนแปลงกำหนดการ ทำให้การประชุมไม่มีประสิทธิผลและล่าช้าในการ ตัดสินใจ

2) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม ความไม่พร้อมเพรียงเกิดจากการ จัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพ ขาดวาระที่ชัดเจน การสื่อสารไม่ทั่วถึง และปัจจัยส่วนบุคคล ส่งผล ให้การประชุมเริ่มล่าช้าและกระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กร

3) ด้านการไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ การออกข้อบัญญัติต้อง สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและผ่านกระบวนการหลายขั้นตอน หากขาดผู้เชี่ยวชาญหรือการมี ส่วนร่วมของประชาชน อาจทำให้กฎหมายล่าช้าหรือล่าสมัย ไม่ตอบสนองความต้องการของ ชุมชน

4) ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ แม้จะมีช่องทางให้ประชาชนแสดง ความคิดเห็น แต่การสื่อสารอาจไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะผู้สูงอายุ การมีส่วนร่วมจึงยังไม่เกิดขึ้นอย่าง แท้จริง และบางครั้งขาดการพิจารณาอย่างจริงจัง

5) ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี เทศบาลส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ สนับสนุน บทบาทของสตรีในระดับบริหารและให้สวัสดิการที่เหมาะสม แม้ผู้บริหารหลักอาจยังเป็นชาย แต่สิทธิของสตรีได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

6) ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม มีการจัดกิจกรรมประเพณี ต่อเนื่องและใช้วัฒนธรรมท้องถิ่นกระตุ้นเศรษฐกิจ แต่ยังคงขาดงบประมาณและการบูรณาการกับ ภาคการศึกษา ทำให้เยาวชนขาดความตระหนักในคุณค่าวัฒนธรรม

7) ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม เทศบาลสนับสนุนพระพุทธศาสนา และกิจกรรมทางศาสนา แต่ยังคงขาดบุคลากรและนโยบายที่ชัดเจน ทำให้การส่งเสริมศาสนาไม่ ทั่วถึง โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ยังห่างไกลศาสนา

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1) จำแนกตามเพศ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 297 คน เป็นเพศชาย จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 54.21 เป็นเพศหญิง จำนวน 136 คน คิดเป็น 45.79

2) จำแนกตามอายุ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 297 คน ส่วนใหญ่มีอายุ 36-45 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 27.95 รองลงมาอายุ 26-35 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 24.24 อายุ 46-55 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 20.54 อายุสูงกว่า 55 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 17.85 อายุ 18-25 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.43

3) จำแนกตามระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 159 คน คิดเป็น ร้อยละ 53.54 รองลงมาคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 88 คน คิดเป็น ร้อย ละ 29.63 และ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็น ร้อยละ 16.84

ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักตามหลักอภิธานิยธรรม 7 เขตเทศบาลเมืองเลย โดยรวมรายด้าน

(n=297)

หลักอภิธานิยธรรม 7	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านหมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ	3.51	0.39	มาก
2. ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกัน เลิกประชุม	3.53	0.36	มาก
3. ด้านการไม่บัญญัติหรือล้มล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ	3.49	0.49	ปานกลาง
4. ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่	3.43	0.40	ปานกลาง
5. ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี	2.27	0.65	น้อย
6. ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม	2.32	0.68	น้อย
7. ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม	2.31	0.37	น้อย
รวม	2.98	0.21	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักตามหลักอภิธานิยธรรม ของเทศบาลเมืองเลย โดยรวมทั้ง 7 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.21 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้ 1) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกัน เลิกประชุม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ระดับมาก ($\bar{x}=3.53$, S.D.=0.36) 2) ด้านหมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.51$, S.D.=0.36) 3) ด้านการไม่บัญญัติหรือล้มล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.49$, S.D.=0.49) 4) ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.43$, S.D.=0.40) 5) ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.32$, S.D.=0.68) 6) ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=2.31$, S.D.=0.37) 7) ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=2.27$, S.D.=0.65)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม ทั้ง 7 ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าความถี่มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม มีค่าความถี่เท่ากับ 15 คน 2) ด้านหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ มีค่าความถี่เท่ากับ 11 คน 3) ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี มีค่าความถี่เท่ากับ 9 คน 4) ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม มีค่าความถี่เท่ากับ 8 คน 5) ด้านการอารักขา คุ่มครอง ปกป้อง อันชอบธรรมด้าน มีค่าความถี่เท่ากับ 8 คน 6) ด้านการไม่บัญญัติหรือล้มล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ มีค่าความถี่เท่ากับ 7 คน 7) การรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ มีค่าความถี่เท่ากับ 5 คน

3. แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม 7

สรุปข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม 7 ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1) ด้านหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ควรจัดประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตามผลการดำเนินงาน และสร้างความเข้าใจร่วมกันในองค์กร

2) ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม ต้องกำหนดเวลาและวาระการประชุมอย่างชัดเจน พร้อมส่งเสริมให้สมาชิกเข้าร่วมตรงเวลาและปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด

3) ด้านการไม่บัญญัติหรือล้มล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ไม่ควรล้มล้างหรือเปลี่ยนแปลงข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ควรคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และดำเนินการอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม

4) ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ นักการเมืองท้องถิ่นควรเปิดรับข้อเสนอแนะจากประชาชนและให้เกียรติผู้อาวุโสในองค์กร เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ

5) ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี ควรส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ ไม่เลือกปฏิบัติ และเปิดโอกาสให้สตรีมีบทบาทในการบริหารตามความสามารถ

6) ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม สนับสนุนประเพณีท้องถิ่นและการอนุรักษ์วัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจของชุมชน

7) ด้านการอารักขา คุ่มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม ควรมีนโยบายสนับสนุนกิจกรรมทางศาสนา และส่งเสริมให้บุคลากรยึดหลักธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตและบริหารงาน

อภิปรายผล

1. **หลักอภิธานิยธรรมในพระพุทธศาสนา** พบว่า หลักอภิธานิยธรรม 7 เป็นหลักธรรมที่ตั้งแห่งความไม่เสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญ โดยได้นำไปประยุกต์ใช้กับงานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักอภิธานิยธรรม ประกอบด้วย 1. ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 2. ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมและ

เลิกประชุมพร้อมเพรียงกัน 3. ด้านการไม่บัญญัติหรือล้มล้างข้อบัญญัติ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบเดิม 4. ด้านรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ 5. ด้านให้เกิดคดีและคุ้มครองสตรี ไม่กดขี่ข่มเหงสตรี 6. ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม 7. การอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม ให้ความสำคัญต่อพระสงฆ์ ซึ่งสอดคล้องกับ อนุวัฒน์ ศรีชะเกษ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 เพื่อการทำงาน: กรณีศึกษาอำเภอหนองนา คำ จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า หลักการบริหารนิยธรรม 7 ได้แก่ 1. ด้านการประชุม เนื่องด้วย 2. ด้านการเตรียมพร้อมในการประชุม การเลิกประชุมและการทำภารกิจอื่นๆ 3. ด้านการไม่ละเมิดกฎหมายหรือการล้มเลิกกฎหมายต่าง ๆ 4. ด้านการเคารพผู้บังคับบัญชา และการรับฟังคำแนะนำ 5. ด้านการไม่กดขี่หรือแสวงหาผลประโยชน์จากสตรี 6. ด้านการเคารพสักการะปูชนียวัตถุและการแสดงความเคารพต่อผู้อื่น 7. ด้านการให้ความคุ้มครองพระสงฆ์ที่ทรงศีลและนักบวชอื่นๆ

2. สภาพปัญหาของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 พบว่า 1) ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องด้วย ปัญหาในการบริหารเวลา การประชุมที่ยืดเยื้อ และการพูดคุยนอกประเด็น ส่งผลให้ไม่สามารถสรุปหรือดำเนินงานได้ตามแผนที่วางไว้ 2) ด้านความพร้อมเพรียงในการเริ่มและเลิกประชุม พบว่าปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการประชุมคือ ขาดความตรงต่อเวลาและคามมีวินัยของผู้เข้าร่วมประชุม 3) ด้านการไม่บัญญัติหรือล้มล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ เป็นประเด็นที่สะท้อนถึงข้อจำกัดด้านกฎหมายทำให้เทศบาลเมืองเลย แม้มีบทบาทสำคัญในท้องถิ่น แต่ไม่สามารถออกข้อบัญญัติเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่ได้อย่างทันท่วงที เนื่องจากต้องอยู่ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ 4) ด้านการรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ การรับฟังความคิดเห็นเป็นองค์ประกอบสำคัญ แต่เทศบาลเมืองเลยยังมีปัญหา เช่น การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง และช่องทางรับฟังความคิดเห็นที่จำกัดไม่ทั่วถึง 5) ด้านให้เกิดคดีและคุ้มครองสตรี จากผลการศึกษาเทศบาลเมืองเลย สะท้อนความมุ่งมั่นในการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ ด้วยการบังคับใช้กฎหมาย เปิดโอกาสให้สตรีมีบทบาท แม้โครงสร้างยังเน้นผู้นำชาย แต่การบริหารยึดหลักเสมอภาคและเปิดโอกาสให้ทุกกลุ่มคน 6) ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม อภิปรายได้ว่าเทศบาลเมืองเลย เทศบาลมีบทบาทเด่นในการส่งเสริมวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมประเพณีและถนนคนเดิน สร้างอัตลักษณ์และมูลค่าเศรษฐกิจ แต่ยังคงขาดการบูรณาการกับภาคการศึกษา 7) ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม อภิปรายได้ว่าเทศบาลเมืองเลย ส่งเสริมพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งบูรณะศาสนสถาน และจัดกิจกรรมร่วมกับประชาชน แต่ยังคงขาดบุคลากรด้านศาสนาและนโยบายกำกับดูแลที่ชัดเจน

ความต้องการในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.98 เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า สะท้อนว่านักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลเมืองเลยแม้จะตระหนักถึงความสำคัญของหลักธรรมดังกล่าว แต่ยังคงขาด

ความเข้าใจเชิงลึกและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ส่งผลให้เกิดข้อบกพร่องในด้านการประชุม การออกข้อบัญญัติ การรับฟังความคิดเห็น และการเคารพผู้ใหญ่ประเด็นนี้สอดคล้องกับกับงานวิจัยของ พระจตุพล ปญญาโร (ขุนทองแก้ว) (2564) ซึ่งพบว่า การพัฒนาองค์กรตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่จากบริบทของเทศบาลเมืองเลย อาจชี้ให้เห็นความแตกต่างในด้านการนำหลักธรรมไปใช้จริงในระดับบุคคลและระดับองค์กร ซึ่งยังไม่ถึงระดับที่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนตามหลักการบริหารนิยธรรมได้อย่างแท้จริง จึงควรส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และจัดอบรมเชิงปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หลักธรรมฝังอยู่ในวัฒนธรรมองค์กรและยกระดับผู้นำท้องถิ่นในระยะยาว

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านในแต่ละข้อมีประเด็นที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

ด้านการประชุมกันเองนิยธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ยังจำเป็นต้องพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการประชุม ซึ่งเป็นพื้นฐานของการบริหารและกำหนดนโยบาย การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบร่วมกัน ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ อนุวัฒน์ ศรีชะเกษ (2563) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 เพื่อการทำงาน: กรณีศึกษาอำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น” ที่ศึกษาประเด็นใกล้เคียงกัน โดยพบว่าผลการวิจัย ด้านการประชุมเองนิยธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด อาจเป็นผลจากบริบทพื้นที่และกลุ่มตัวอย่างที่มีการบริหารจัดการเข้มแข็ง วัฒนธรรมองค์กรเน้นการหารือ สม่ำเสมอ และผู้นำให้ความสำคัญกับการประชุมเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนงานและนโยบาย

ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุมพร้อมเพรียงกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า การเข้าประชุมและเลิกประชุมพร้อมกันสะท้อนวินัยและความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของนักการเมืองท้องถิ่นคุณภาพ และส่งเสริมการบริหารที่มีประสิทธิภาพ และน่าเชื่อถือ ผลการศึกษานี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระจตุพล ปญญาโร (ขุนทองแก้ว) (2564) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาองค์กรตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก การวิจัยครั้งนี้ผลการศึกษานำถึงความสำคัญของพฤติกรรมเชิงวินัยและการมีส่วนร่วมในการประชุมอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นประเด็นเฉพาะที่ควรได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น และสนับสนุนการบริหารที่เข้มแข็งและยั่งยืน

ด้านการไม่บัญญัติหรือล้มล้างข้อบัญญัติ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบเดิม ไม่ตั้งกฎระเบียบใหม่ตามอำเภอใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า การปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบในระดับท้องถิ่นยังอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากข้อจำกัดของกฎหมายที่ล้าสมัยและปรับปรุงได้ยาก ส่งผลให้ไม่สามารถตอบสนองปัญหาและการเปลี่ยนแปลงของชุมชนได้อย่างทันทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับ พระภุชญา ฐิตธมโม (แก้วประยूर) และคณะ (2566) ได้ทำการศึกษาวิจัย “เรื่องการใช้หลักการบริหารนิยธรรมในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างความรู้กฎระเบียบแก่บุคลากรช่วยส่งเสริมวินัย

ความสามัคคี และความเคารพในองค์กร พร้อมบูรณาการหลักธรรมกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ภายใน

ด้านรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่าการเปิดพื้นที่รับฟังความคิดเห็นอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะจากกลุ่มเปราะบาง เป็นสิ่งจำเป็นต่อการบริหารตามหลักอปริหานิยธรรม ช่วยให้การตัดสินใจรอบด้านและรักษาความเชื่อมั่นของประชาชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุลย์ สุขเจตน์ (2563) ซึ่งศึกษา “ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” โดยอธิบายว่า นักการเมืองท้องถิ่นควรมีคุณลักษณะในการรับฟังความคิดเห็นและยอมรับคำแนะนำจากผู้มีประสบการณ์ ควบคู่กับความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือจากประชาชน

ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย อภิปรายได้ว่า แต่เทศบาลเมืองเลยยังต้องส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศอย่างเป็นรูปธรรม เคารพสิทธิของสตรีและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระกฤษดา ฐิตธมโม (แก้วประยูร) และคณะ (2566) ได้ทำการศึกษาวิจัย “เรื่องการใช้หลักอปริหานิยธรรมในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่าการมอบหมายงานตามความสามารถไม่จำแนกเพศ สะท้อนการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรมด้านความเสมอภาค และช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางเพศภายในองค์กร

ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย อภิปรายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ผ่านการจัดงานประเพณีทั้งระดับชาติและท้องถิ่น เช่น ลอยกระทง และผีตาโขน ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์ของจังหวัดเลย ซึ่งสอดคล้องกับ ไพบุลย์ สุขเจตน์ (2563) ได้ทำวิจัย “เรื่องการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ที่ระบุถึงความจำเป็นที่นักการเมืองท้องถิ่นควรเคารพชุมชนีสถาณและค่านิยมท้องถิ่น ซึ่งเป็นการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ที่ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือและเสริมความไว้วางใจจากประชาชน

ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย อภิปรายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองเลยมีบทบาทในการส่งเสริมพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการบูรณะวัด สนับสนุนกิจกรรมทางศาสนา และปลูกฝังจิตสำนึกประชาชนให้เห็นคุณค่าของหลักธรรม สอดคล้องกับ ไพบุลย์ สุขเจตน์ (2563) ได้ทำวิจัย “เรื่องการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี บุคลากรที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรม” อยู่ในระดับมาก ในส่วนนี้ เป็นการปกป้องดูแลพระพุทธศาสนา ให้การทำนุบำรุงด้วยปัจจัยสี่ ตลอดทั้งการปลูกจิตสำนึกการมี

ส่วนร่วม ถ่ายทอดเผยแผ่สื่อให้เห็นถึงความสำคัญหลักคำสอนหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิต

3. แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยธรรม

1) **ด้านการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์** ควรประชุมอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อติดตามงาน แก้ปัญหา และสร้างความร่วมมือในองค์กร โดยผู้บริหารควรกำหนดแนวทางประชุมให้กระชับ ตรงประเด็น และมีระบบติดตามผลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน สอดคล้องกับพระจตุพล ปณฺญารโ (ขุนทองแก้ว) (2564) การประชุมเดือนละ 1 ครั้งช่วยกระตุ้นการเสนอความคิดเห็นและติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เป็นช่องทางสำคัญในการสื่อสารปัญหาและแนวทางแก้ไขผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

2) **ด้านพร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุมพร้อมเพรียงกัน** ควรกำหนดมาตรการที่ชัดเจนในการประชุม เช่น การบันทึกเวลาและการแจ้งเตือนล่วงหน้า ช่วยเสริมสร้างความมีวินัยและความรับผิดชอบของนักการเมืองท้องถิ่น การเข้าร่วมประชุมตรงตามเวลาส่งผลให้การตัดสินใจในที่ประชุมมีความครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ ลดโอกาสเสียการบริหารงานขององค์กร สอดคล้องกับพระจตุพล ปณฺญารโ (ขุนทองแก้ว) (2564) ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาองค์กรตามหลักการบริหารนิยธรรม ควรกำหนดแผนการประชุมที่ชัดเจน รวมถึงการลงชื่อเข้าร่วม การจดบันทึก และการลงมติร่วมกัน ช่วยสร้างระบบที่โปร่งใสและมีระเบียบเรียบร้อยในการประชุม โดยมีเจ้าหน้าที่ดูแลการจัดการประชุมอย่างเหมาะสม เพิ่มความมีระเบียบและความรับผิดชอบ

3) **ด้านการไม่บัญญัติหรือล้มล้างข้อบัญญัติ** การรักษากฎระเบียบที่มีอยู่และปฏิบัติตามอย่างเท่าเทียมกันเป็นสิ่งสำคัญ และการออกกฎระเบียบใหม่ควรพิจารณาผลกระทบต่อองค์กรและสังคม สอดคล้องกับพระจตุพล ปณฺญารโ (ขุนทองแก้ว) (2564) ได้นำหลักการบริหารนิยธรรม มาใช้ในการพัฒนาองค์กรของศูนย์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อธิบายว่า การปรับเปลี่ยนกฎระเบียบควรสอดคล้องกับงานและบุคลากรทุกระดับ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และยุติธรรม โดยต้องพิจารณาความคิดเห็นจากทุกฝ่าย และเปิดเผยกระบวนการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารท้องถิ่น

4) **ด้านรับฟังความคิดเห็นและเคารพผู้ใหญ่** นักการเมืองท้องถิ่นควรเคารพและฟังความคิดเห็นของประชาชน พร้อมให้เกียรติผู้อาวุโสในองค์กร เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การปฏิบัติตามคำสั่งอย่างโปร่งใสและยุติธรรม ร่วมกับการทำงานด้วยความซื่อสัตย์และขยันขันแข็ง จะนำมาซึ่งความเจริญรุ่งเรืองในองค์กร สอดคล้องกับ ไพบูลย์ สุขเจตณี (2563) ได้วิจัย “เรื่องการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในนักการเมืองท้องถิ่นขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติตามนโยบายและการร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น การแสดงความรับผิดชอบและความโปร่งใสในการทำงานช่วยสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจจากประชาชน

5) **ด้านให้เกียรติและคุ้มครองสตรี** แม้ความต้องการพัฒนาในด้านนี้จะน้อย แต่ควรส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ

และให้สตรีมีบทบาทในการตัดสินใจและบริหารองค์กรอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม เพื่อความยั่งยืนและเคารพสิทธิของสตรีในอนาคต สอดคล้องกับ พระกฤษฎา ฐิตธมโม (แก้วประยูร) และคณะ (2566) ได้วิจัย “เรื่องการใช้หลักการบริหารนิยธรรมในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่า การมอบหมายงานตามความสามารถและศักยภาพของบุคลากรแต่ละคน มากกว่าการใช้เกณฑ์ทางเพศ ส่งเสริมความเสมอภาคและความเคารพในความหลากหลาย ช่วยลดอคติทางเพศ และสร้างบรรยากาศที่ดีในองค์กร **6) ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม** แม้ความต้องการพัฒนาในด้านนี้จะไม่สูงมากในภาพรวม แต่ยังจำเป็นต้องเน้นการสร้างระบบที่มีการบูรณาการวัฒนธรรมกับการศึกษาและเทคโนโลยีใหม่ๆ ช่วยให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรมอย่างสะดวกและเข้าถึงได้ง่าย สอดคล้องกับ พระจตุพล ปญญาโร (ขุนทองแก้ว) (2564) ได้ทำการวิจัย “เรื่องการพัฒนาองค์กรตามหลักการบริหารนิยธรรมของศูนย์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมและการดูแลสิ่งแวดล้อมสะท้อนถึงการนำหลักการบริหารนิยธรรมในการเสริมสร้างอัตลักษณ์องค์กร ความรับผิดชอบต่อชุมชนและบุคลากร เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุกด้าน **7) การอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม** นักการเมืองท้องถิ่นควรส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการจัดสรรงบประมาณและมีนโยบายที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนและบุคลากรได้มีส่วนร่วมและนำหลักธรรมมาปฏิบัติในการดำเนินชีวิตและการบริหารองค์กร สอดคล้องกับ พระจตุพล ปญญาโร (ขุนทองแก้ว) (2564) ได้ทำการวิจัย “เรื่องการพัฒนาองค์กรตามหลักการบริหารนิยธรรมของศูนย์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า การอารักขา คุ้มครอง ปกป้องพระพุทธศาสนา ควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ด้านพระพุทธศาสนา และจัดสวัสดิการที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นตามหลักการบริหารนิยม 7 นักการเมืองท้องถิ่นควรประชุมอย่างสม่ำเสมอและตรงต่อเวลาเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและความมีวินัยในการทำงาน ควรรักษากฎระเบียบ ปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันและออกข้อบัญญัติอย่างรอบคอบ รวมถึงการเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและเคารพผู้ใหญ่ในองค์กร ด้านความเท่าเทียมทางเพศ แม้จะมีการพัฒนาในระดับน้อย แต่ยังคงส่งเสริมบทบาทของสตรีอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนด้านวัฒนธรรม ควรบูรณาการการเรียนรู้กับเทคโนโลยี เพื่อให้เยาวชนมีส่วนร่วม ขณะที่การคุ้มครองพระพุทธศาสนาควรมีนโยบายที่ชัดเจนและสนับสนุนกิจกรรมทางศาสนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งหมดนี้ล้วนสะท้อนถึงการบริหารองค์กรที่โปร่งใส มีธรรมาภิบาล และยั่งยืน ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย

- 1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ**
 - 1.1 ควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบริหารนิยม 7 มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์โดยเฉพาะด้านการบริหารงานองค์และการปกครอง
 - 1.2 ควรสร้างส่งเสริมสนับสนุนการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าการให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่มีการมองหาผลประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่การงาน
 - 1.3 ควรคัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและตรงตามลักษณะของงาน จะช่วยให้ได้นักการเมืองท้องถิ่นสามารถนำหลักการบริหารนิยมไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 1.4 เทศบาลบาลเมืองเลยและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ควรร่วมกันสนับสนุน จัดอบรม สร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

เพื่อเสริมสร้างจริยธรรมและคุณธรรมแก่คนรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อให้การศึกษามีความครอบคลุมยิ่งขึ้นในอนาคต ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นต่อไปนี้ 2.1 ศึกษาผลสัมฤทธิ์หลังจากมีการนำหลักอภิธานิธรรมมาประยุกต์ใช้ ในเทศบาลเมืองเลย 2.2 ศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 ในการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่น กับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างหรือความสอดคล้องกันหรือไม่ 2.3 ศึกษาการนำหลักพุทธธรรมอื่น เช่น สังคหวัตถุ 4 สาราณียธรรม 6 สปัจริยธรรม 7 มาใช้เป็นแนวทางพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เทศบาลเมืองเลย. (2568). ประวัติและสภาพทั่วไป. เรียกใช้เมื่อ 4 มีนาคม 2568 จาก <http://www.loecity.go.th/index2.php>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). หลักการวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ เอส.อาร์. พรินติ้งแมส โปรดักส์.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2). (2542). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 114 ก หน้า 47 (17 พฤศจิกายน 2542).
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2548). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม.(พิมพ์ครั้งที่ 13).กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอส.อาร์.พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด.
- พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น. (2562). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 50 ก หน้า 258 (16 เมษายน 2562).
- พระราชบัญญัติเทศบาล.(2562). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 70 ตอนที่ 14 หน้า 222 (17 กุมภาพันธ์ 2496).
- พระจตุพล ปญญาโร (ขุนทองแก้ว). (2564). ศึกษาวิธีการพัฒนาองค์กรตามหลักอภิธานิธรรม: กรณีศึกษาศูนย์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไพบุลย์ สุขเจตน์. (2563). การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 7(10), 234-247.
- พระกฤษดา วิฑิตมโม (แก้วประยูร)และคณะ. (2566). การใช้หลักอภิธานิธรรมในการบริหารจัดการองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา.วารสารมณีเชษฐาราม, 6(2), 211-227.

เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์. (2554). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร: คอมแพคท์พริ้นท์.

อนุวัฒน์ ศรีษะเกษ. (2563). การประยุกต์ใช้หลักอภิธานียธรรม 7 เพื่อการทำงาน: กรณีศึกษา
อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น. วารสารมหาวิทาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน, 1(2), 67-84.